

KUVAN RESIDENSSI YHDISTYS

TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - (2020)

Keväällä 2019 alkaa Telegrafen-talon residenssin 13. toimintavuosi. Telegrafen kuuluu Utön kylään. Utön saari sijaitsee Suomen lounais-saariston eteläosassa Ahvenanmaan rajan tuntumassa. Residenssi on tarkoitettu kuvataiteelliseen työskentelyyn, ajatteluun ja ideointiin. Toiminta on ollut alusta asti ympärivuotista. Toiminta on rajattu Taideyliopiston Kuvataideakatemiaan opiskelijoille ja sieltä valmistuneille kuvataiteen ammattilaisille. Residenssiä ylläpitää ja organisoii vapaaehtoisvoimin Kuvan residenssi yhdistys ry, joka on residenssin kohderyhmästä valikoituva pieni aktiivinen ryhmä eli toiminta on vertaispyöritteistä.

TOIMINTAIDEA JA SEN TOTEUTUS 2019-20

Utön saaren residenssi mahdollistaa kuvataiteilijoille ja kuvataideopiskelijoille tutustumisen Lounais-Suomen saaristoon ja elämisen lähellä alueen paikallisuutta. Residenssissä oleskelun tarkoitus on kuvataiteellinen ajattelu, ideointi, etsiminen, kartoittaminen, jäsentäminen ja työstäminen, jota läsnäolo juuri tässä paikassa edistää. Residenssiin mahtuu yksi vieras tai ryhmä kerrallaan viettämään arkea omassa pienessä talossa kylässä ulkomeren laidalla. Residenssiin voi palata uudestaan. Vuorovaikutteisuutta paikkaan, sieltä löytyviin olosuhteisiin ja eri vuodenaikoihin on mahdollisuus kehittää vierailusta toiseen. Merkittävää, mutta usein vaikeasti todennettavaa on residenssin toimiminen tulevan työskentelyn ideahautomona.

Vieraat edustavat laaja-alaisesti nykykuvataiteen työskentelytapoja. Paikassa keskittyvä tekijä löytää materiaalia erilaisia kuvataiteellisia lähestymistapoja varten. Ne voivat liittyä mm. ympäristöön, paikan historiaan ja sen nykyisyyteen sekä paikkojen välisyyteen ja suhteellisuuteen. Matka mantereelta ulkomerelle yhteysaluksella on osa residenssikokemusta. Aika ja arki määrittyvät eri tavalla kuin kaupungissa. Etäisyydet, sää ja vuodenajat ovat erottamaton osa elämää saarella. Ulkomeren maisematyypit, Saaristomeren kansallispuistosta löytyvä, Utöllä ja lähistöllä tehtävä jatkuva ja ajoittainen ympäristötutkimus voivat liittyä vierailijan työskentelyyn. Paikan suojaisuus, geomaantieteellinen sijoittuminen ja -rakenne ovat luoneet Utön kylän edelleen näkyvää kerroksellista historiaa luotsiyhteisönä, maanpuolustuksellisenä kohtana ja nykyaikaisena kylänä, jossa on ympärivuotinen kauppa ja koulu. Residenssin kirjahyllystä löytyvä auttaa vierailijoiden työskentelyä.

Pieni residenssitoiminta luontuu osaksi yhtä maamme pienimmistä ympäri vuoden toimivista kylistä. Residenssitoiminnan kulut ja sen vaatimat resurssit pidetään sopivina ja yksinkertaisina suhteessa toimintaan. Pieni yhdistys organisaationa soveltuu pienen residenssin ylläpitoon. Pieni toiminta mahdollistaa joustavuuden ja ajankohtaisuuden.

Residenssiä ylläpitävän Kuvan residenssi yhdistyksen hallitukseen valikoituu aktiivien ryhmä, jolla on tärkeä rooli käytännön mahdollistajana, jakamisessa ja kehittämisessä ja toiminnan juurevuudessa. Hallitukseen kuuluu eri vaiheissa omaa taiteellista tekemistään olevia kuvataiteilijoita. Aktiivit haluavat mahdollistaa tämän tapaisen työskentelyn ja jakamisen mahdollisuuden eli residenssin ylläpito on taiteen kenttään vaikuttamista. Aktiiveja kiinnostaa kehittää suhdettaan ja työskentelyään paikan lähtökohdista ja oppia siitä lisää. Jäsenistössä on enimmäkseen alumneja, mutta mukana on myös perus- ja jatkotutkintoa opiskelevia. Yhdistyksen ja vierailijoiden välillä on löyhä ja tilaa antava yhteisöllisyys ja kokemus yhteisestä löytämisestä ja jakamisesta ja eteenpäin viemisestä.

RESIDENSSIAIKOJEN KÄYTÄNNÖT

Yhdistys jakaa ajat residenssiin kaksi kertaa vuodessa hakemusten perusteella. Aikojen pituus vaihtelee yhdestä neljään viikkoon. Vieraiden valinnassa pyrkimyksenä on tasapuolisuus ensikertalaisten, palaavien, opiskelijoiden, alumniin, yhdistyksen aktiivien ja projektien välillä. Tavoite on välttää kilpailua mm. tunnistamalla oikeaa ajoitus vierailulle suhteessa työskentelyyn tai opiskeluun. Ajanjakson aikana hakumenettelyä kehitetään alumniin työskentelylle helpommin saavutettavaksi.

Vierailija tutustuu - Asukkaan käsikirjan -, joka kuvaa kattavasti toiminnan, talon ja pihan, kylän ja paikan käytäntöjä sekä vierailijan vastuusta residenssitalon ja pihan ylläpitäjänä vierailun aikana. Vierailija lunastaa ajan sitoutumalla sovittuihin käytäntöihin.

Yhdistyksen aktiivien korvaus residenssitoiminnalle tehdystä työstä on säännöllinen mahdollisuus jatkaa omaa taiteellista työskentelyä residenssissä asuen. Oman työskentelyn ohella aktiivit organisoivat ja kehittävät residenssiä ja sen käytäntöjä paikan päällä. Toiminta muovautuu kuvataiteilijan ja kuvataideopiskelijan lähtökohdista eli pysyy yhtä aikaa sekä ajankohtaisena sekä tunnistaa toiminnan alkuperäisen idean.

ÄÄRI-LEHTI JA PROJEKTIT

Vuoden 2019 aikana ilmestyy yhdistyksen toimittama Ääri- julkaisu, joka kokoaa yhteen osaa viimeisimmästä residenssissä edistyneestä tekemisestä. Lehden kautta osa residenssissä tuotetusta sisällöstä on saavutettavissa saarella asuville, saaristossa vieraileville, Taideyliopistoon ja mantereelle. Julkaisun kautta vierailija voi jatkaa residenssissä alkanutta työskentelyä. Perättäiset eri vuosien lehdet tekevät näkyväksi residenssin jatkumoa.

Ajanjakson aikana toivotaan päästävän jatkamaan mattoprojektia mattojen kutomiseen. Sekä mantereella Taideyliopistossa että saaristossa on kannustettu lahjoittamaan

materiaalia 100-vuotta täyttäneen Telegrafenin räsymattoihin. Materiaalia kerätessä kannustettiin katsomaan maisemaa ja lahjoitetun kierrätysmateriaalin toivottiin muistuttavan saariston luonnosta löytyviä materiaaleja ja värejä. Matonkuteiden valmistuttua projekti jäi kesken koska Utöltä ei löytynyt tilaa ja kangaspuita projektille. Projektia jatketaan yhdistyksen ja residenssivieraiden yhteistyönä.

Tavoitteet 2019-20

Jakson aikana ensisijainen tavoite on ylläpitää toimintaa löytyneen ja jo kehitetyn lähtökohdista sekä edelleen kehittää toimintaa.

Vieraita halutaan kannustaa jatkamaan residenssissä löytynyttä tekemistä valmiimmaksi paikan päällä uusia aikoja hakien.

Tavoitteena on kehittää edelleen yhteistyötä ja leikkaavuutta saariston residenssien välillä, mm. Örön residenssikeskuksen ja Seilin saaren residenssiohjelman kanssa. Yhteistyön motiivi on edistää saariston omalaatuisen ympäristön saavutettavuutta taiteilijan työssä sekä taiteilijan mahdollisuutta työskentelyn syventämiseen alueella.

Tiedotusta tarkennetaan.

RAKENNUS, VUOKRASOPIMUS JA KÄYTÄNNÖT

Telegrafen- Impilinna on ns. venäläistalo eli kuuluu autonomian aikana venäläisten saaristoon suunnittelemaan rakennuskantaan. Alunperin saaren lennätinrakennus on toiminut suurimman osan ajasta Suomen puolustusvoimien henkilökunnan asuntona. Tuona aikana hirsitaloa on ylläpidetty ajan kunnostuskäytäntöjen mukaisesti huomioimatta alkuperäisiä materiaaleja ja rakenteisiin on lisätty muovia. Rakennuksessa on kuitenkin edelleen rakennusajankohdan tunnelma eli mm. huone- ja ikkunajako on lähes ennallaan. Telegrafen on asemakaavaltaan suojeltu rakennus.

Kuvan residenssi yhdistys vuokraa Telegrafenia omistajalta Oy. Öjar Utveckling Ab:ltä (ÖU). ÖU on Utö Hembygdsföreningin kokonaan omistama yritys, joka on perustettu hallinnoimaan Utössä Senaattikiinteistöiltä hankittuja entisiä armeijan asuntoja ja voittoa tavoittelematta huolehtimaan niiden vuokraamisesta ympärivuotiseen vakituiseen asumiseen. ÖU:n toiminta mahdollistaa Utön saarella asumisen ja palveluiden ympärivuotisuuden.

Pitkäaikaisena vuokralaisena yhdistyksellä on jatkuva motiivi osaltaan vaalia arvokasta kulttuuriympäristöä. Yhdistyksen tavoite on edistää Telegrafenin peruskuntaa.

Rakennuksessa riittää eri mittakaavan kunnostusprojekteja, joita yhdistys on halukas organisoimaan jo tekemiensä lisäksi ja joiden toteutukseen yhdistys etsii mahdollisuuksiensa mukaan rahoitusta:

- Keittiön täysikokoisten ikkunoiden palautus nykyisten osittaisten ikkunoiden tilalle: Keittiö palautuisi kulmahuoneeksi, josta on näkymä sekä merelle että pirunpellolle. Entisöinnillä on Turun maakuntamuseon suostumus ja se on myös omistajan toive.
- Makuuhuoneen yhden puuttuvan ikkunan palautus.
- Yhdistys on kartoittanut rakennuksen suurempaa peruskunnostustarvetta ammattilaisilla teettämiensä aikaisempien remonttien yhteydessä. Murentuvat alahirret tulisi uusida ja laudoituksen uusimista tulisi jatkaa. Sisätiloista tulisi poistaa levyt ja muovit hirsien päältä, wc- pesutilan eristykset pitäisi ajanmukaistaa. Ilmanvaihtokanavia tulisi lisätä. Peruskunnostus lisäisi olennaisesti rakennuksen ikää sekä parantaisi huoneilmaa.
- Sisätilojen toimivuus vaatii varaston uusimisen. Uudet patjat ja sänkyvaatteet (mielellään kierrätettyä luonnonkuitua) olisivat ajankohtaisia. Keittiön kaappien uusiminen toimivammaksi lisäisi käytännöllisyyttä ja viihtyisyyttä.

Rakennus on pieni ja organisointi rahoituksen löytyessä perusteellisen peruskunnostuksen jatkaminen on pienelle yhdistykselle vielä mahdollista. Yhdistys on aikaisempina vuosina hankkinut rahoitusta, organisoinut sekä ollut mukana työmaalla:

- Vanhan terassin purku ja uuden rakentaminen tilalle, ulko-oven viereisen lyhyen seinän ja pitkän eteläseinän purku hirsille, välikerrosten ja laudoituksen uusiminen, rakennuksen ulkomaalaus, pihan kunnostus ja kasvimaalaatikon rakentaminen (2013).
- Vanhojen ikkunoiden säilyttävä peruskunnostus ja maalaus. Peltikaton peruskunnostus ja uusi pinta (2015).

TALOUS 2019-20

Residenssin perus- eli minimimenot on turvattu vuosina 2019 -20. Minimimenot käsittävät Telegrafenin vuokran, veden, sähkön, jätehuollon, pesuaineet ja arjen käyttötavarat, hankinnat talon asiallisena pitämiseksi sekä vuosittaisen huoltamisen n. 8000 e / vuosi. Syntyvä summa katetaan Suomen Kulttuurirahaston keskusrahaston tarkoitukselle myöntämällä apurahalla, 7000 e (maaliskuu 2019) sekä Kuvataideakatemia tukisäätiön myöntämällä tunnustuspalkinnolla 10 000 (syksy 2018).

Ainutkertainen tunnustuspalkinto juhlisti 170-vuotiaasta kuvataideopetusta. <https://www.uniarts.fi/uutishuone/tunnustuspalkinto-uton-taiteilijaresidenssitoiminnalle> Tukisäätiö sekä yhdistys toivoivat summan kohdentuvan residenssitoiminnan kehittämiseen sekä rahoitusta odottaviin projekteihin, mutta tiukan talouden vuoksi summalla turvataan perustoiminta. Budjetti riittää räsymattojen toteutuksen kustannuksiin (loimet ja tilan vuokra) ja niukasti Ääri- 4 lehden kuluihin (painokustannukset ja taittajan palkkio).

Tavoitteena on jatkuvaluonteisen rahoituksen tai muutaman jatkuvaluonteisen osarahoituksen löytyminen residenssitoiminnalle. Idea osarahoitteisuudesta pohjautuu residenssin käyttäjäryhmiin: osarahoitus voitaisiin kohdentaa joko opiskelijoiden tai valmistuneiden residenssiajalle. Jatkuvaluonteisen rahoituksen puuttuminen on vakiintuneen tekemisen suurin epäkohta, jonka haasteellisuus sitoo energiaa itse toiminnalta ja tuo turhaa näköalattomuutta. Residenssitoiminta perustuu toistaiseksi pelkästään kertaluonteisiin vuosittain haettavaan tai sovittaviin rahoituksiin.

Kiinteistön peruskunnostaminen, kiinteistön ja irtaimiston uusiminen toteutuu kohdennetun budjetin löytyessä.